

ho. Za poslední kapitolou je umístěna příloha, která obsahuje praktický přehled rozměrů ochranných a bezpečnostních pásem podle právní úpravy platné k 1. 7. 2014. Samozřejmě v monografii nechybí ani seznam použitých zkratk, věcný rejstřík a seznam použité literatury.

Recenzovaná monografie je v současné době zřejmě nejucelenější a nejpodrobnější odbornou publikací zaměřenou na problematiku ochranných

a bezpečnostních pásem. Monografie je vcelku čtivá a s ohledem na její zaměření na otázky nejen teoretické, ale i praktické ji lze doporučit nejen odborníkům z řad odborné právnické veřejnosti, ale také všem ostatním, kteří s nemovitými věcmi a omezeními, která na nich mohou váznout, přicházejí běžně do styku.

BUREŠ, Pavel; FAIX, Martin; SVAČEK, Ondřej: Vznik a uznání státu – Aktuální pohled mezinárodního práva

Praha: Leges, 2013, 144 s.

Peter Nagy*

Určení subjektů práva je zcela základní a zásadní otázkou každého právního odvětví. Není tomu jinak ani v mezinárodním právu. Na rozdíl od vnitrostátního práva, v němž je určení subjektů, resp. procesu jejich vzniku či stanovení okamžiku nabytí subjektivity jednoznačnou záležitostí, mezinárodní právo přináší v dané problematice mnoho otazníků, mezi něž patří okamžik naplnění jednotlivých prvků státnosti (zejména existence efektivní vlády) nebo vliv postoje ostatních subjektů mezinárodního práva k nové entitě vyjádřeného formou uznání či odepření uznání.

Přes mnohé nejasnosti týkající se procesu vzniku státu neexistuje doposud v české odborné literatuře dílo, které by se komplexně zabývalo jednotlivými způsoby vzniku státu, naplněním kritérií státnosti či otázkou uznání nově vzniklého státu stávajícími členy mezinárodního společenství. Lze proto souhlasit s předmluvou k analyzované monografii, dle níž „*vyplňuje mezeru v odborné literatuře.*“ Sluší se však dodat, že danou mezeru vyplňuje pouze částečně: na přibližně 90 stranách vlastního textu (bez seznamu literatury a příloh) samozřejmě nelze předmětnou problematiku zpracovat komplexně. Dále samotné zaměření práce na dílčí problém kolektivního uznání státu v kontextu přijetí za člena mezinárodní organizace, a následně na analýzu státnosti Palestiny a Kosova vylučuje, aby bylo možno mluvit o monografii komplexně zpracovávající nepochybně zajímavou otázku vzniku státu. Naprosto odlišný historický kontext zkoumaných případů, jenž má nepochybně vliv i na právní stránku věci, rovněž brání provedení hlubší analýzy nebo formulaci závěrů, které by byly uplatnitelné i mimo zkoumaných specifických situací.

V úvodu (1. kapitole) vymezují autoři zaměření práce a přibližují obsah jednotlivých kapitol. Po přečtení úvodu tedy musí být čtenáři zřejmé, že se bude jednat o analýzu dílčích otázek a případů. Způsob zpracování jednotlivých věcných kapitol (kapitoly 2 až 4) navozuje dojem, že se jedná o sborník textů vydaných k problematice vzniku státu, nikoliv o monografii, kterou by se jednoznačně táhla červená niť. Kapitoly 2 až 4 jsou spojené opravdu volně, a každá z nich by obstála i jako samostatná stať.

Kapitola 2 nazvaná „*Kolektivne uznanie*“¹ obsahuje krátký úvod o institutu uznání státu, následně se podrobněji zabývá kolektivním uznáním jako jednou z jeho forem. Autor v první řadě poukazuje na kolektivizační tendence v současném mezinárodním právu, jejichž příkladem při uznávání států v recentní minulosti je práce tzv. Badinterovy komise a navazující postup tehdejších Evropských společenství, resp. jejich členských států. Následně přistupuje ke specifické otázce uznání státu prostřednictvím získání členství v mezinárodní organizaci. Na základě uváděných příkladů (vstup Palestiny do UNESCO či získání statusu nečlenského pozorovatelského státu v OSN) zkoumá externí účinky získání členství v mezinárodní organizaci entitou, která usiluje o uznání své státnosti, resp. jejíž státnost je sporná. Autor pak správně uzavírá, že externí účinky by mohlo mít je-

* JUDr. Peter Nagy, Ministerstvo zahraničních věcí a evropských záležitostí SR, Odbor mezinárodního práva, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, externí doktorand na Katedře mezinárodního a evropského práva.

¹ Tato kapitola je sepsaná ve slovenštině, všechny ostatní kapitoly pak v češtině.

dině přijetí dané entity za členský stát OSN; na druhé straně si však je třeba uvědomit, že je velmi málo pravděpodobné, aby se s ohledem na proces přijímání stala členským státem OSN entita, o jejíž státnosti existují pochybnosti. Dále je třeba pamatovat na to, že hlasování státu – stávajícího člena dané organizace bude vždy determinováno jeho individuálním postojem k uznávané entitě; skutečnost, že se o uznání určitého státu jedná na mezinárodním fóru, na tom mění jen málo, jak bylo vidět např. na přístupu členských států Evropské unie k uznání Kosova.

Kapitola 3 („*(Ne)sporná existence státu Palestina. Co ještě chybí Palestině k plnohodnotné státnosti?*“) představuje případovou studii, v níž se na podkladu kritérií státnosti uvedených v čl. I tzv. Montevidejské úmluvy z roku 1933 zkoumá, zda je Palestina státem. Autor také analyzuje nedávné kroky Palestiny, jejichž nepochybným záměrem bylo prokázání své státnosti, resp. získání jejího uznání.² Autor pak uzavírá, že „*přes veškerou snahu o naplnění kritérií státnosti [...] nelze Palestinu považovat za plnohodnotný stát.*“ I když na první pohled působí daný závěr logicky, domnívám se, že v dané otázce přepásl autor jedinečnou možnost pro bližší teoretické vymezení a rozlišení subjektivity a způsobilosti, a jejich vzájemných vztahů v obecném mezinárodním právu. Je přitom zřejmé, že žádost o členství v mezinárodní organizaci nebo získání členských práv jsou úkony dle mezinárodního práva, proto je může činit pouze entita, která je dle mezinárodního práva považována za jeho subjekt.

² Jedná se o přijetí Palestiny za členský stát UNESCO, přijetí jurisdikce Mezinárodního trestního soudu ze strany Palestiny, a nakonec o přiznání statusu nečlenského pozorovatelského státu OSN Palestině.

Kapitola 4 („*Mezinárodněprávní aspekty vzniku Kosova*“) se věnuje na pozadí vzniku Kosova otázce vzniku státu formou tzv. nápravné secese. Na základě analýzy primárních zdrojů (stanovisek států v souvislosti s uznáním Kosova, stanovisek prezentovaných v posudkovém řízení před Mezinárodním soudním dvorem atd.) pak hledá odpověď na hlavní otázku, zda Kosovo vzniklo v souladu s mezinárodním právem. V dané souvislosti je zajímavé odlišení secese jako faktického postupu, resp. úkonu a vyhlášení nezávislosti; škoda, že se dané dichotomii autor nevěnuje podrobněji, a to i s ohledem na obsah a zaměření příslušného posudku MSD, který ponechává stranou některé zásadní otázky (např. legalitu vzniku státu formou nápravné secese).

Na základě analýzy výše zmíněných pramenů autor dovozuje, že tzv. nápravná secese spadá do oblasti ponechané vně mezinárodněprávní regulace, tj. není mezinárodním právem ani povolena, ani zakázána. Daný závěr je rozhodně odůvodnitelný, na druhé straně nadále ponechává zásadní dynamický prvek mezinárodního systému „*zahalen[ý] do mlhy mezinárodněprávní neutrality,*“ což sice umožňuje doktríně, a hlavně subjektům mezinárodního práva pružně reagovat na budoucí podobné situace, na druhé straně však nikterak nepřispívá k právní jistotě, která by měla být v případě úpravy základních institutů obecného mezinárodního práva žádoucí. S ohledem na bohatou zahraniční literaturu k otázce Kosova se domnívám, že daná kapitola se mohla vedle analýzy primárních pramenů ve větší míře zabývat i kritickým rozbořem zahraniční literatury.

Lze uzavřít, že publikace „*Vznik a uznání státu – Aktuální pohled mezinárodního práva*“ představuje i při absenci jednotícího *leitmotivu* vhodnou pomůckou pro právníky zabývající se předmětnou problematikou.

Mac AMHLAIGH, Cormac; MICHELON, Claudio; WALKER, Neil (eds.): *After Public Law**

Oxford: Oxford University Press, 2013, 313 str.

Pavel Ondřejek**

* Tato recenze vznikla v rámci Programu rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově (PRVOUK) P04 s názvem Institucionální a normativní proměny práva v evropském a globálním kontextu.

** JUDr. Pavel Ondřejek, Ph.D., odborný asistent, Katedra teorie práva a právních učení, Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

Ediční řada *Oxford Constitutional Theory* nabízí v posledních letech vynikající díla mladých i zavedených teoretiků. Několik z dosud publikovaných monografií usiluje o popis měnících se podob konsti-